

Justisdepartementet

Oslo, 25.01.2016

HØRINGSVAR – ENDRINGER I UTLENDINGSLOVGIVNINGEN (INNSTRAMNINGER II)

INNLEDNING

Landsforbundet for utviklingshemmede og pårørende, LUPE, er en landsomfattende og politisk uavhengig organisasjon som skal

- arbeide for at mennesker med utviklingshemning blir akseptert som likeverdige mennesker
- arbeide for at utviklingshemmede skal få reelle valgmuligheter til varierte bo-, arbeids-, fritidstilbud og utdanning
- gi utviklingshemmede og deres pårørende best mulig kjennskap til sine rettigheter og veiledning til å følge disse
- samarbeide med andre organisasjoner og offentlige etater om saker for tiltak for å bedre livskvalitet og levestandard for utviklingshemmede
- spre informasjon om utviklingshemmedes rettigheter og levekår

Sentralt i LUPE står informasjon og påvirkning.

LUPE er ikke i tvil om at foreslåtte endringer i utlendingsloven vil føre til at langt færre vil få beskyttelse (asyl) hvis foreslåtte endringer blir vedtatt. Vi er imidlertid bekymret for at «en effektiv behandling» vil føre til at personer som har krav på å få realitetsbehandlet sin asylsøknad skal bli bortvist uten rettslig behandling, spesielt mennesker med psykisk utviklingshemning. Vi frykter også at mennesker med psykisk utviklingshemning ikke vil kunne få permanent oppholdstillatelse på grunn av sin utviklingshemning.

KULTURER

Det er grunn til å anta at mange av asylsøkerne er mennesker med psykisk utviklingshemning. I presseoppslag fra ankomststeder for båtflyktningene fortelles det blant annet om ankomst av barn og ungdom med utviklingshemning. Vi har lest at det kommer mennesker med cerebral parese, epilepsi og ulike syndromer i tillegg til flere med krigsskader.

Det er ulik forståelse i verden når det gjelder helse og sykdom og det er store forskjeller for hva definisjonen psykisk utviklingshemning er i de forskjellige samfunn. I mange land finnes ikke begrepet psykisk utviklingshemmet. Begrepet funksjonshemmet finnes heller ikke på alle språk. I flere land brukes ordet «syk» for en person med psykisk utviklingshemning. Det å få et barn «som er annerledes» blir ofte sett på som en straff fra Gud/Alla. Dette gjelder ikke bare i muslimske land. Straffen mener mange er bevis for at foreldrene, særlig mor, har utført en ugjerning. Mennesker med utviklingshemning har opp gjennom verdenshistorien sjelden blitt tillagt et menneskeverd på lik linje med andre innbyggere. De er ofte utsatt for umenneskelig og nedverdiggende behandling. Dette er også årsak til at familiene blir forfulgt.

For alle som skal ta i mot og behandle asylsøknader vil det være viktig og nødvendig å ha kjennskap til dette.

KRAV PÅ VERN – KRAV PÅ OPPHOLD

Mennesker med psykisk utviklingshemning og deres familier vil ha krav på vern mot å bli returnert på grunn av stor fare for umenneskelig behandling/overgrep/nedverdiggende behandling i opphavslandet. For denne gruppen mennesker og deres familie vil det derfor være urimelig å henvise til beskyttelse i eget hjemland. Dette må det tas hensyn til ved ankomst av asylsøkere der det er mulig at personen har en psykisk utviklingshemning.

KRAV OM UTDANNING I NORGE / BEHERSKE ET MINIMUM NORSK MUNTLLIG

Asylsøkere kommer ofte fra land hvor det i mange år har vært krig. De kommer fra land hvor skolesystemene har brutt sammen og hvor svært mange av innbyggerne har liten eller ingen utdanning før de ankommer Norge. For disse vil kravet til utdanning i Norge og krav til å beherske norsk ofte bety at de vanskelig får fast opphold. For et menneske som ikke engang kan skrive på sitt eget språk vil kravet være omtrent umulig, selv etter tre år!

Asylsøkere med psykisk utvikling vil svært sjelden kunne lære seg eller avlegge prøver i norsk eller samfunnsfag. Mange av de som i dag har en utviklingshemning og som er født og oppvokst i Norge kan selv ikke bruke verbal tale, lang mindre forstå hvordan samfunnet vårt fungerer. Et krav om utdanning i Norge, eller et krav om å kunne beherske et minimum av norsk, må derfor ikke være til hinder for at denne gruppen mennesker skal få varig opphold.

KRAV OM SELVFORSØRGELSE

Sett i betraktning av at asylsøkere kommer fra land i krig og derved uten skikkelige skolesystemer vil også krav om selvforsørgelse «de siste tre årene» være uoppnåelig for svært mange.

Når regjeringen skriver i høringsbrevet at det skal «innføres et krav om at alle utlendinger må være selvforsørget de tre siste årene for å kunne få innvilget permanent oppholdstillatelse» innebærer dette at mennesker med utviklingshemning ikke lengre er velkomne i Norge. Vi mener også at det er urealistisk at samtlige voksne skal ha et arbeid. LUPE er i tillegg i mot at det settes et underholds krav for familieinnvandring av denne gruppen. Vi ber derfor om at mennesker med psykisk utviklingshemning eller analfabeter av menneskelige og helsemessige årsaker ikke har disse kravene.

UNNLATELSE AV Å FREMSKAFFE REISEDOKUMENTER

LUPE har tidligere hørt om asylsøkerfamilier hvor psykisk utviklingshemmede familiemedlemmer ikke har hatt reisedokumenter og derfor har vært nødt til å gå igjennom flere søknadsbehandlinger før de har fått oppholdstillatelse. Vi vil understreke at disse menneskene ofte ikke har nødvendige papirer og ber om at det tas hensyn til dette.

AVSLUTNING

LUPE mener at et integrert samfunn er et godt samfunn å bo i og mener at mange av forslagene i regjeringens forslag viser at vi går mot et segregert samfunn.

LUPE ønsker at mennesker med utviklingshemning og/eller analfabetisme har et større beskyttelsesbehov enn de som har utdanning. Vi vil også understreke at for denne gruppen mennesker er tilhold i integreringsleire et dårlig alternativ.

Vi ber til slutt om at klagefristen på tre uker opprettholdes.

Vi håper det blir tatt hensyn til dette høringssvaret.

Med vennlig hilsen

Harald M. Kvame Hansen
Styreleder

Solveig Klinkenberg
Styremedlem